

A méret alapján számított rangsort felállítva megállapíthatjuk, hogy a harkányi és a kaposvári fürdő minden kategóriában egyértelműen az első, illetve második helyen van, őket követi a siklósi fürdő, viszont érdekes, hogy a siklósi fürdő éppen a befogadóképességben van nagyon elmaradva összesített helyezésétől. Közepes méretűnek tekinthető a barcsi, az igali és a marcali fürdő, a Régió kisméretű fürdőinek pedig a csokonyavisontai, a szigetvári, a nagyatádi és a magyarhertelendi fürdők számíthatnak az adatok alapján. Érdekes kérdés ott merülhet fel, hogy a fürdők mérete és a vendégek száma között van-e kapcsolat. Az MS Excelben elvégzett korrelációs vizsgálatok után a következő értékeket kapjuk (171. táblázat).

Korrelációs vizsgálat a gyógyfürdők tekintetében

171. táblázat

	Medencék száma	Vízfelület nagysága összesen	Egyidejű befogadóképesség összesen	Összes vendég
Medencék száma	1			
Vízfelület nagysága összesen	0,88	1		
Egyidejű befogadóképesség összesen	0,55	0,87	1	
Összes vendég	0,58	0,89	0,99	1

Forrás: A gyógyfürdők által kitöltött, munkacsoportunk által felmért, a KSH által összeállított 1054-es számú jelentés (a fürdők forgalmáról) alapján Páger Balázs szerkesztése

Megállapíthatjuk, hogy szinte determinisztikus kapcsolat van a befogadóképesség és az összes vendég között, amiből arra lehet következtetni, hogy a nagy befogadóképességű fürdőkbe magas a vendégek száma, de szintén erős kapcsolatot lehet feltételezni a vízfelület méretével kapcsolatos összefüggésekkel. A medencék száma ismerv az, amelynél valamivel gyengébb kapcsolatokat találunk a befogadóképességre és az összes vendégre vonatkozóan.

2.6.5. A vendégfogadás kínálati és keresleti oldalának jellemzői a Dél-dunántúli régióban

Meggyőződésünk szerint a hatékonyan működő gyógy-és termáلتurizmus elsőrendű feltétele, hogy a fürdővel rendelkező településeken legyenek magas minőségű szálláshelyek. Enélkül a másodlagos kínálati elem nélkül a fürdők nem képesek tartósan és hosszabb időszakokra odavonzani a vendégeket.

Az 172. táblázat a kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek számát tartalmazza a gyógy-és termálfürdővel rendelkező településeken összehasonlítva az országos és a dél-dunántúli adatokkal.

	Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	314742	302889	301873	311490
Dél-Dunántúl	56626	53527	50398	56141
Harkány	4147	4228	2932	1657
Magyarhertelend	428	216	370	220
Sellye	125	150	275	104
Siklós	56	56	122	
Szigetvár	451	451	451	451
Barcs	12	12	12	6
Csokonyavisonta	532	282	548	376
Igal	443	475	437	428
Kaposvár	875	792	953	731
Marcali	60	60	60	60
Nagyatád	586	586	586	509
Siófok	14041	13467	12633	12400
Dombóvár	691	686	379	373
Tamási	334	334	331	295

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Nagyon fontos kiemelni Siófok dominanciáját, mely a Balaton déli partján a Régió kiemelt turisztikai körzetét képezi. Emellett a Régió második legjelentősebb szálláshelykínálattal rendelkező települése a gyógyfürdőjéről évtizedek óta híres Harkány. A többi települése szállásférőhelyeinek száma még az ezret sem éri el.

A táblázat néhány jelentős változását szeretném kiemelni. Harkányban szembevetendő a csökkenés 2009-re, majd az újabb csökkenés 2010-re. Az első csökkenés oka, hogy az üdülőttelepülésen megszűnt egy üdülőtáza, továbbá az egyik kemping férőhelyeinek száma több mint a felére esett vissza (Sellyének ennek ellenkezője történt). A kemping szállásférőhelyeinek száma megduplázódott 2009-ben, viszont 2010-ben bezárt a település egyetlen panziója, és a kemping szállásférőhelyeinek száma pedig a 2008-as szám alá esett vissza. Ugyanez a folyamat következett be Csokonyavisontán és Dombóváron is 2009 és 2010 között, ahol szintén visszaesett a kiadható helyek száma a kempingekben. Csokonyavisontán a 2009-es növekedés oka, hogy a településen nyílt egy három csillagos szálloda. 2010 júliusáig Siklóson nem üzemelt a háromcsillagos szálloda, valamint az ifjúsági szálló sem, tehát a településen az év első részében nem üzemelt kereskedelmi szálláshely, azonban a fürdő területén idén kerül átadásra egy négycsillagos szálloda.

A szállodai férőhelyek száma országosan nem mutatott nagy változást 2007 és 2010 között. 2007-től 2010-ig enyhe, 8%-os növekedés következett be. Ezzel szemben a Dél-Dunántúlon 2010-re fokozatosan 10%-kal csökkent a szállodai férőhelyek száma. A csökkenés oka a gazdasági világválságon kívül az üdülési csekk megvonása, ami a Dél-Dunántúli gyógyfürdői közül sokat érintett kedvezőtlenül, hiszen nagy részük célcsoportjának jelentős része volt gyógyulni vágyó, üdülési csekket igénybe vevő nyugdíjas. A szálláshelyek közül a gyógyszállók gyógyszolgáltatásaira ugyanez közvetlenül, míg a többi gyógyfürdővel,

mint attrakcióval rendelkező település szálláshelyeire pedig közvetve, a településre érkező vendégek számának csökkenésén keresztül volt hatással ez a változás (173. táblázat).

A szállodai szállásférőhelyek százalékos változása, 2007-2010 (2007=100%)

173.táblázat

	2007	2008	2009	2010
Országos	100%	101%	104%	108%
Dél-dunántúli régió	100%	95%	94%	90%
Harkány	100%	110%	127%	133%
Siklós	100%	100%	100%	na
Szigetvár	100%	100%	100%	100%
Csokonyavisonta	100%	100%	94%	494%
Igal	100%	186%	80%	57%
Kaposvár	100%	100%	108%	97%
Marcali	100%	100%	100%	100%
Nagyatád	100%	100%	100%	94%
Siófok	100%	92%	93%	91%
Dombóvár	100%	100%	98%	107%

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Páger Balázs szerkesztése

Az egyes fürdők tendenciáit külön-külön szemlélve kiugróan nagymértékű, a vizsgált négy év alatt 33%-os növekedést mutatott a Dél-Dunántúl legnagyobb gyógyfürdővel rendelkező településén, Harkányban működő szállodai férőhelyeinek száma. Ennek háttérében egy nagy, 2008 óta tartó szálláshely-, fürdő- és kórházfejlesztési projekt hatásai állnak. Arányaiban a legnagyobb pozitív irányú változás mégis Csokonyavisontán következett be, ahol a 2010-es érték a 2007-esnek kis híján ötszöröse. Csökkent viszont a szállodai férőhelyek száma Kaposváron (13%), Nagyatádon (16%) és Siófokon (9%). A legnagyobb mértékű csökkenés Igalon ment végbe, ahol megszűnt az egycsillagos szálloda. A gyógyfürdővel rendelkező Dél-dunántúli települések közül nem található adat Magyarhertelend, Barcs és Tamási szálláshelyeiről, hiszen ezeken nem működik jelentősebb szálloda.

A 174. táblázat a százalékos változások mögött meghúzódó szállásférőhelyek abszolút számát mutatja, amelyből Harkány és Siófok kimagasló túlsúlya tűnik ki (1348, illetve 6608 szálláshely 2010-ben).

A szállodák szállásférőhelyeinek száma

174.táblázat

	Szállodák szállásférőhelyeinek száma			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	114227	115669	118420	123518
Dél-Dunántúl	18436	17490	17307	16528
Harkány	1010	1111	1286	1348
Siklós	56	56	56	
Szigetvár	124	124	124	124
Csokonyavisonta	32	32	30	158
Igal	35	65	28	20
Kaposvár	269	269	290	260
Marcali	60	60	60	60
Nagyatád	175	175	175	164
Siófok	7224	6613	6691	6608
Dombóvár	96	96	94	103

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Flink Alexandra szerkesztése

A kereskedelmi szállásokat igénybe vevők aránya Magyarországon, a Régióban és a Régió gyógy- és termálfürdő helyein, 2007-2010

175.táblázat

	Vendégek száma összesen a kereskedelmi szálláshelyeken				Százalékos változás 2007-hez képest (%)		
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	7474329	7651250	7150612	7473339	102	96	100
Dél-Dunántúl	806869	802833	739273	749858	99	92	93
Harkány	48117	48447	49154	39523	101	102	82
Magyarhertelend	864	426	548	683	49	63	79
Sellye	581	382	2668	560	66	459	96
Siklós	2647	2535	2412	386	96	91	15
Szigetvár	5102	7481	6374	8815	147	125	173
Barcs	415	408	376	114	98	91	27
Csokonyavisonta	2105	1923	2071	2671	91	98	127
Igal	2249	1850	1395	1546	82	62	69
Kaposvár	26149	19638	17837	14953	75	68	57
Marcali	679	711	441	549	105	65	81
Nagyatád	5694	4915	5218	4531	86	92	80
Siófok	241471	238457	214946	208981	99	89	87
Dombóvár	4997	5065	4960	6231	101	99	125
Tamási	2872	2975	2695	2481	104	94	86

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Országos szinten a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma 2008-ig bővült, majd némi visszaesés után újra elérte a 2007-es szintet. A növekedés elsősorban a hazai vendégek bővülésének volt köszönhető, ennél jóval kisebb volt a külföldiek aránya. *A Régióban nem csak a vendégek száma csökken, hanem az országos vendégforgalomból való részesedése is (175. táblázat).*

Az általunk vizsgált településeken szignifikáns növekedés figyelhető meg Szigetváron (a 2007-ben újra megnyílt fürdőnek köszönhetően), továbbá növekedés volt még Csokonyavisontán (a fürdőfejlesztések elmaradása ellenére is) és Dombóváron. Sellyén a 459%-os növekedést az okozta, hogy egy kereskedelmi szálláshelyet nem idegenforgalmi célból használtak. A kereskedelmi szálláshelyeken a legnagyobb vendégszám-csökkenés Barcon és Siklóson következett be. Siklóson ennek egyik oka lehet, hogy a 2010-es év első felében nem üzemelt egyetlen kereskedelmi szálláshely sem.

A kereskedelmi szálláshelyeket igénybe vevő külföldi vendégek aránya Magyarországon, a Régióban és a Régió gyógy- és termálfürdő helyein, 2007-2010

176.táblázat

	Külföldi vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken				Százalékos változás (2007.év - 100%)		
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	3451186	3516030	3227942	3462021	102	94	100
Dél-Dunántúl	178360	162063	148442	159573	91	83	89
Harkány	12859	13197	13605	9378	103	106	73
Magyarhertelend	215	237	247	182	110	115	85
Sellye	16	36	137	180	225	856	1125
Siklós	137	122	170	14	89	124	10
Szigetvár	832	1548	692	774	186	83	93
Barcs	99	94	124	78	95	125	79
Csokonyavisonta	921	761	829	868	83	90	94
Igal	454	440	293	382	97	65	84
Kaposvár	5322	3681	3296	2510	69	62	47
Marcali	305	248	114	146	81	37	48
Nagyatád	1516	1342	1480	952	89	98	63
Siófok	76771	67031	59090	58971	87	77	77
Dombóvár	508	686	676	762	135	133	150
Tamási	924	713	688	585	77	74	63

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

	Külföldi vendégek aránya a kereskedelmi szálláshelyeken (%)			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	46,17	45,95	45,14	46,32
Dél-Dunántúl	22,11	20,19	20,08	21,28
Harkány	26,72	27,24	27,68	23,73
Magyarhertelend	24,88	55,63	45,07	26,65
Sellye	2,75	9,42	5,13	32,14
Siklós	5,18	4,81	7,05	3,63
Szigetvár	16,31	20,69	10,86	8,78
Barcs	23,86	23,04	32,98	68,42
Csokonyavisonta	43,75	39,57	40,03	32,50
Igal	20,19	23,78	21,00	24,71
Kaposvár	20,35	18,74	18,48	16,79
Marcali	44,92	34,88	25,85	26,59
Nagyatád	26,62	27,30	28,36	21,01
Siófok	31,79	28,11	27,49	28,22
Dombóvár	10,17	13,54	13,63	12,23
Tamási	32,17	23,97	25,53	23,58

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Magyarország kereskedelmi szálláshelyein regisztrált külföldiek száma kisebb megszakításokkal ugyan, de növekedett az ezredforduló óta, de 2007-től enyhe ingadozásokat mutatnak az országos adatok. Alig egy évtizede a külföldi vendégek száma még meghaladta a hazaiakét, de 2002-től a belföldi kereslet vált meghatározóbbá, és azóta is jelentősebb mértékben növekedett. A külföldi vendégszám területi megoszlása rendkívül koncentrált, és ennek mértéke az elmúlt több mint egy évtized során még tovább fokozódott. A tervezési-statisztikai régiók közül egyértelműen a Közép-magyarországi régió (és ezen belül Budapest) tekinthető a külföldiek számára a legvonzóbb célpontnak. A legnagyobb veszteséget a Dél-Dunántúl szenvedte el, ahol a külföldi vendégek száma 2007 óta csökken (az enyhe 2010-es emelkedéstől eltekintve) (176. és 177. táblázat).

A Régió egyik nagy vesztese Harkány, ahol a külföldi vendégek számának csökkenése már a szocialista blokk szétesésével megkezdődött, és azóta is tart. Különösen a külföldi vendégkör átrendeződése figyelhető meg a küldőországok szempontjából. A kilencvenes években még részben német vendégkört mára jellemzően a cseh küldőpiac váltotta fel. 2012-ben a vendégek számának növekedését az orosz turisták („atomnyugdíjasok”) számának növekedésétől várják.

A dél-dunántúli fürdővel rendelkező települések között jelentős külföldi vendégek aránya még a határ menti Barcson, a szintén határhoz közel fekvő és jelentős gyógyvizes múlttal rendelkező Csokonyavisontán.

Külföldi vendégek aránya a szállodákban, 2007-2010 (2007 = 100%)

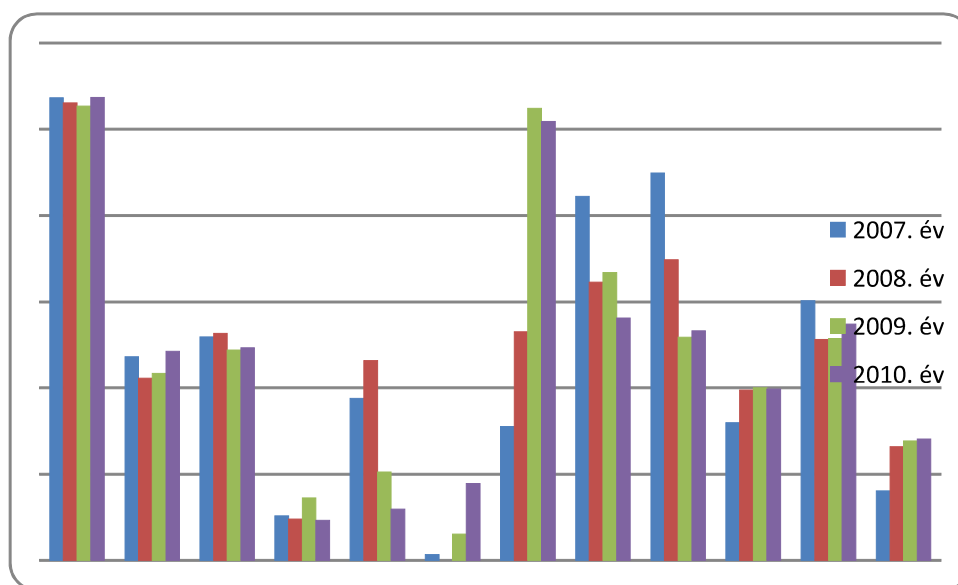
178.táblázat

	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	53,64%	53,05%	52,68%	53,70%
Dél-dunántúli régió	23,62%	21,13%	21,67%	24,23%
Harkány	25,92%	26,32%	24,39%	24,65%
Siklós	5,18%	4,81%	7,24%	4,64%
Szigetvár	18,78%	23,16%	10,24%	5,94%
Csokonyavisonta	0,67%	Na	3,06%	8,90%
Igal	15,54%	26,50%	52,44%	50,91%
Kaposvár	42,21%	32,29%	33,38%	28,15%
Marcali	44,92%	34,88%	25,85%	26,59%
Nagyatád	15,97%	19,75%	20,02%	19,87%
Siófok	30,13%	25,60%	25,73%	27,41%
Dombóvár	8,07%	13,18%	13,86%	14,06%

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Páger Balázs szerkesztése

Külföldi vendégek aránya a szállodákban, 2007-2010 (2007 = 100%)

99. ábra

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Páger Balázs szerkesztése

A vendégkörön belül a külföldi vendégek aránya a szállodákban mind országosan (53,7% körül), mind a Dél-Dunántúlon (24,23% körül) szinte stagnált. A két adat közötti eltérést nyilvánvalóan Budapest nagy külföldi vendégforgalma magyarázza. A dél-dunántúli fürdők közül mindössze az igali szállókon magasabb némileg a külföldi (50,91%), mint a belföldi vendégek aránya. Ebben valószínűleg nagy szerepe lehet a környék nemzeti kisebbségi összetételének is (a német nemzetiségekhez kapcsolódó rokonturizmus miatt). További négy település szállodáiban 25% körüli a külföldiek aránya (Harkányban 24,65%, Siófokon 27,41%, Kaposváron és Marcaliban pedig erőteljes csökkenés után 28,15, illetve 26,59%). A csökkenés hátterében valószínűleg a turistaforgalomban megfigyelhető nemzetközi tendenciák, elsősorban az adriai tengerpart fejlődése állhatnak (178. táblázat és 99. ábra)

A szállodai férőhelyek számához hasonlóan alakult a *vendégéjszakák* száma is: míg országosan 2007 után stagnálás, addig a *Dél-Dunántúlon erőteljes (23%-os) csökkenés figyelhető meg*. Harkány esetében azonban az érkező vendégek száma nem követte a szálláshely-fejlesztési beruházásokat, sőt, egyenesen 9%-os csökkenést mutatott 2007-ről 2011-re. Ellenben a fürdő és a szálláshelyek dinamikus fejlesztése erőteljes pozitív hatást gyakorolt Szigetvár szállóvendég-forgalmára, ahol a forgalom megháromszorozódott. Igen dinamikusan növekedett még Csokonyavisontán a szállodai vendégéjszakák száma, ahol a 2011-es érték 95%-kal volt magasabb, mint a 2007-es. A színvonalas szállodai szolgáltatások hatására növekedett még a vendégéjszakák száma Dombóvár-Gunarasban (28%-kal), valamint némileg Marcaliban is (3%). A szállodai vendégéjszakák számának legradikálisabb csökkenése Siklóson ment végbe (a 2011-es adat a 2007. évinek mindössze 17%-a), azonban a 2012-ben befejeződő szállodaépítési projekt valószínűleg orvosolni fogja ezt a problémát. Drámai visszaesés következett be a vendégérkezésekben Igal (64%-os) és Kaposvár (31%-os) esetében is, de Nagyatád és Siófok vendégéjszakák számában is nagy visszaesés tapasztalható. (Előbbiben a 2007-es szint 52, utóbbiban pedig 81%-ára esett vissza számuk 2011-re) (179. táblázat).

Vendégéjszakák a kereskedelmi szálláshelyeken, 2007-2010

179.táblázat

	Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken				Változás (2007.év - 100%)		
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	20128534	19974414	18709746	19554438	99	93	97
Dél-Dunántúl	2281133	2268607	2075975	2040831	99	91	89
Harkány	186044	200959	181127	137758	108	97	74
Magyarhertelend	2344	1708	1442	1616	73	62	69
Sellye	2152	842	6228	2137	39	289	99
Siklós	5333	4667	4700	1005	88	88	19
Szigetvár	10483	17220	15968	27416	164	152	262
Barcs	899	1095	766	338	122	85	38
Csokonyavisonta	11993	11002	11566	12139	92	96	101
Igal	8207	7111	4899	6225	87	60	76
Kaposvár	49608	39763	35380	32066	80	71	65
Marcali	1100	1163	886	1134	106	81	103
Nagyatád	17068	14327	16272	12978	84	95	76
Siófok	712182	667360	621174	583104	94	87	82
Dombóvár	11618	11417	13157	15070	98	113	130
Tamási	10636	10279	9501	9341	97	89	88

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Országos szinten a vendégéjszakák száma kisebb mértékben csökkent, mint a Régióban. A Régióban a vendégéjszakák számának csökkenése jelentősebb volt, mint a vendégek számáé, így az átlagos tartózkodási idő csökkenésére következtethetünk, ami a rövidebb átlagos tartózkodási idejű belföldi turizmus élénkülésére is visszavezethető. A kereskedelmi vendégéjszakák számának növekedése ugyanott figyelhető meg, ahol a vendégek száma is növekedett, tehát Szigetváron és Dombóváron. Barcson és Siklóson a vendégéjszakák számának jelentős csökkenése figyelhető meg. Ez alátámasztja azt, hogy a két városban nem történt minőségi szálláshely-fejlesztés, ami az új és korszerű termálfürdők megnövekedett vendégszámát helyben tudta volna tartani. Siklóson 2012 márciusában nyílik meg közvetlenül a fürdővel összeköttetésben felépült négycsillagos szálloda, a 45 szobás Termál Spa Siklós, amelynek beruházója és üzemeltetője az Aquaplus Kft, amely a fürdőt is üzemelteti. Barcson egyelőre a fürdő mellett tervezett és megkezdett szálloda építése félbe maradt, mivel jelenleg szállodafejlesztésre lehetetlen banki kölcsönt kapni, ezért az csak önerőből lehetséges. Ugyanez a nehézség jelentkezett a Somogy megyei Marcaliban. Szintén a megyében található, kiváló minőségű gyógyvízzel rendelkező Igal és Csokonyavisonta szenved a minőségi szálláshelyek hiányától, s a magasabb vendégérkezések és vendégéjszakák száma csak ilyen irányú fejlesztésektől remélhető. (180. táblázat).

Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2007-2010

180.táblázat

	Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken				Változás 2007-hez képest (%)		
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	10170808	10009531	9220148	9613728	98	91	95
Dél-Dunántúl	692701	663494	573612	571272	96	83	82
Harkány	79681	103168	86437	57353	129	108	72
Magyarhertelend	884	1297	846	815	147	96	92
Sellye	56	135	1447	1206	241	2584	2154
Siklós	215	236	305	66	110	142	31
Szigetvár	1897	4306	1545	2328	227	81	123
Barcs	152	159	303	246	105	199	162
Csokonyavisonta	7631	7169	7198	6379	94	94	84
Igal	3106	3615	1898	3094	116	61	100
Kaposvár	9929	8223	7823	6522	83	79	66
Marcali	616	500	224	427	81	36	69
Nagyatád	6820	5961	6982	4613	87	102	68
Siófok	322856	265227	227575	224127	82	70	69
Dombóvár	1580	2490	2159	1815	158	137	115
Tamási	5283	4141	4351	4215	78	82	80

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

	Külföldi vendégéjszakák aránya a kereskedelmi szálláshelyeken (%)			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	50,53	50,11	49,28	49,16
Dél-Dunántúl	30,37	29,25	27,63	27,99
Harkány	42,83	51,34	47,72	41,63
Magyarhertelend	37,71	75,94	58,67	50,43
Sellye	2,60	16,03	23,23	56,43
Siklós	4,03	5,06	6,49	6,57
Szigetvár	18,10	25,01	9,68	8,49
Barcs	16,91	14,52	39,56	72,78
Csokonyavisonta	63,63	65,16	62,23	52,55
Igal	37,85	50,84	38,74	49,70
Kaposvár	20,01	20,68	22,11	20,34
Marcali	56,00	42,99	25,28	37,65
Nagyatád	39,96	41,61	42,91	35,54
Siófok	45,33	39,74	36,64	38,44
Dombóvár	13,60	21,81	16,41	12,04
Tamási	49,67	40,29	45,80	45,12

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Míg a vendégek esetében a belföldiek száma vált egyértelműen jelentősebbé az elmúlt évek során, a vendégéjszakák esetében a külföldiek és a belföldiek száma, így arányuk sem tért el lényegében egymástól országos szinten (180. táblázat). A Dél-Dunántúlon a külföldi vendégéjszakák száma nagyobb mértékben csökkent, mint országos szinten. Ez egyrészt a Balaton déli partjának külföldiek közötti népszerűségvesztésével, másrészt a baranyai megyeszékhelynek, Pécsnek egyre romló teljesítményével magyarázható. A szigetvári fürdő 2008-as nagymértékű növekedése az „újdonság erejével” magyarázható, hisz a felújítás utáni nyitás 2007 augusztusában volt. Szintén növekedett még Dombóvár is, Siklós mutatói azonban erőteljesen romlottak (181. és 182. táblázat).

Szállodai vendégéjszakák számának százalékos változása, 2007-2010 (2007=100%)

182.táblázat

	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	100%	93%	100%
Dél-dunántúli régió	99%	89%	87%
Harkány	117%	102%	91%
Siklós	88%	86%	17%
Szigetvár	192%	194%	307%
Csokonyavisonta	58%	106%	195%
Igal	101%	19%	36%
Kaposvár	84%	77%	69%
Marcali	106%	81%	103%
Nagyatád	87%	75%	52%
Siófok	90%	85%	81%
Dombóvár	107%	109%	128%

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Páger Balázs szerkesztése

A Régióban eltöltött vendégéjszakák számából (1 121 018 vendégéjszaka), Harkány és Siófok (120 644, illetve 444 354 vendégéjszaka) adatai emelkednek ki (183. táblázat).

Vendégéjszakák száma a szállodákban, 2007-2010

183.táblázat

	Vendégéjszakák száma a szállodákban			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	14128626	14173826	13103189	14097585
Dél-Dunántúl	1286376	1271482	1138621	1121018
Harkány	132505	154838	135523	120644
Siklós	5333	4667	4585	890
Szigetvár	6241	11969	12113	19143
Csokonyavisonta	2436	1414	2592	4748
Igal	1986	2011	376	711
Kaposvár	16756	14041	12904	11626
Marcali	1100	1163	886	1134
Nagyatád	8859	7736	6666	4609
Siófok	550342	495250	468841	444354
Dombóvár	8881	9473	9654	11400

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Flink Alexandra szerkesztése

Míg Magyarországon a szállodai férőhelyek átlagos kihasználtsága 44,6% volt 2010-ben, addig a Dél-Dunántúl esetében ez a mutató mindössze 34,9%. Ennek oka lehet az országon belül a Dél-Dunántúl általános társadalmi-gazdasági vonzerejének romlása, amely kihathat a térség turisztikai vonzerejére is, amelyet a kellően össze nem hangolt turisztikai fejlesztések, az Adria erősödő vonzása tovább erősítenek. Ezt a megközelíthetőségének a – 2010 márciusában átadott M6-os autópálya hatására bekövetkezett – javulása egyelőre sem tudta eddig hatékonyan ellensúlyozni. A kapacitás-kihasználtság időbeli alakulása mind

Magyarország, mind a Dél-dunántúli régió esetében enyhén csökkent 2007-ről 2010-re, de 1% alatti javulás azért megfigyelhető a Dél-Dunántúl kapacitáskihasználtságában 2009-ről 2010-re, aminek oka (az M6-os említett elkészültén kívül) a Pécs Európa Kulturális Fővárosa év volt (184. táblázat).

Szállodák kapacitás-kihasználtsága, 2007-2010

184.táblázat

	Szobakapacitás- kihasználtság (%)			Férőhelykapacitás- kihasználtság (%)		
	Szálloda összesen			Szálloda összesen		
	2008. év	2009. év	2010. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	48,5	43,1	44,6	37,3	33,6	35,1
Dél-Dunántúl	37,8	34,3	34,9	29,7	27,2	27,7
Harkány	44,5	37,8	36	37,5	30,7	28,9
Kaposvár	22,5	19,9	22,3	14	12,2	12,5
Siófok	43,9	42,6	41,5	33,5	34,3	33,1

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Flink Alexandra szerkesztése, Magyarhertelend, Sellye, Siklós, Szigetvár, Barcs, Csokonyavisonta, Igal, Marcali, Nagyatád, Dombóvár, Tamási települések esetében nem érhetőek el az adatok.

Külföldiek által eltöltött szállodai vendégéjszakák számának százalékos változása, 2007-2010 (2007=100%)

185.táblázat

	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	99%	91%	98%
Dél-dunántúli régió	96%	82%	87%
Harkány	143%	111%	92%
Siklós	110%	142%	31%
Szigetvár	271%	77%	59%
Csokonyavisonta	0%	204%	1576%
Igal	240%	43%	107%
Kaposvár	72%	65%	59%
Marcali	81%	36%	69%
Nagyatád	116%	74%	34%
Siófok	76%	69%	69%
Dombóvár	269%	191%	217%

Forrás: A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján Páger Balázs szerkesztése

A külföldiek által eltöltött szállodai vendégéjszakák száma 2007 és 2010 között kis hullámzással enyhe csökkenést mutat. A legkevesebb vendégéjszakát 2009-ben töltötték el a hazánkba látogató külföldi turisták, amely egyértelműen a gazdasági recesszió hatását mutatja. Az országon belül a Dél-dunántúli régió relatív helyzete tovább romlott, hiszen e térség adata 13%-kal csökkent 2007-ről 2010-re (185. táblázat).

	Gyógyszállodák száma (db)			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	55	54	54	62
Közép-Magyarország	13	6	6	6
Budapest	5	5	5	5
Érd	1			
Visegrád	7	1	1	1
Közép-Dunántúl	1	2	3	3
Komárom		1	1	1
Balatonfüred			1	1
Tapolca	1	1	1	1
Nyugat-Dunántúl	26	25	25	24
Győr	1			
Mosonmagyaróvár	2	2	2	2
Sopron	2	1	1	1
Bük	2	2	2	2
Sárvár	1	2	2	2
Hévíz	13	13	13	13
Zalakaros	5	5	5	4
Dél-Dunántúl	4	3	4	4
Harkány	3	3	4	3
Nagyatád	1			1
Észak-Magyarország	4	4	4	4
Jósvafő	1	1	1	1
Mezőkövesd	1	1	1	1
Tiszaújváros	1	1	1	1
Eger	1	1	1	1
Észak-Alföld	10	11	10	17
Debrecen	1	1	1	1
Hajdúszoboszló	6	7	6	12
Püspökladány				1
Berekfürdő	2	2	2	2
Szolnok	1	1	1	1
Dél-Alföld	3	3	2	4
Kiskőrös	1	1	1	1
Füzesgyarmat				1
Gyula	1	1	1	1
Szeged	1	1		1

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

Látható, hogy a gyógyszállók száma az országban 2007-ről 2010-re 55-ről 62-re nőtt. Eszerint a gyógyszállók száma 12%-kal nőtt, azonban az egységek számának emelkedése mindkét szállástípus esetében elsősorban az egyéb szállodai kategóriából történő átsorolások eredménye (186. táblázat).

Az ország gyógyszállói közül a Dél-Dunántúl mindössze 4 szállóval rendelkezett 2010-ben, és ezek közül is három a Régió legjelentősebb fürdővárosában, Harkányban található. (Ebből mindössze egy szálloda rendelkezik OGYFI minősítéssel.) A 2007-ben és 2010-ben gyógyszállót jegyző Nagyatádon a Hotel Solar fogadja a fürdőbe érkező beutaltakat. 2008-ban és 2009-ben azért nem került gyógyszállóként feltüntetve a hotel, mivel más volt az üzemeltető. Mára már itt is megszűnt a szállóban az orvosi vizsgálat, *így 2011-től várhatóan csak Harkányban lesznek gyógyszállók.* Ez a szám országos és régiós összehasonlításban is nagyon alacsony, nem mondható versenyképesnek. Ilyen irányú fejlesztésekre mindenképpen szükség lesz a közeljövőben, amennyiben a Dél-Dunántúlt jóval előnyösebben kívánjuk pozícionálni a gyógy- és termáلتurizmus nemzetközi és hazai kínálati piacán.

Gyógy szállók jellemzői

187. táblázat

	Gyógy szállodák száma (db)				Gyógy szállodák férőhelyeinek száma (db)				Vendégek száma a gyógy szállodákban (fő)			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	55	54	54	62	14001	14645	14240	14953	763269	765894	682594	750674
Dél-Dunántúl	4	3	4	4	540	408	583	692	18164	16297	14826	14038
Harkány	3	3	4	3	405	408	583	572	16485	16297	14826	12848
Nagyatád	1			1	135			120	1679			1190

	Külföldi vendégek száma a gyógy szállodákban (fő)				Vendégéjszakák száma a gyógy szállodákban (vendégéjszaka)				Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma a gyógy szállodákban (vendégéjszaka)			
	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
Országos	316529	309569	285400	305555	2732732	2694896	2452702	2570751	1391730	1355944	1273704	1295513
Dél-Dunántúl	2184	2438	2071	2006	63473	54316	46030	41419	15434	15861	13021	10393
Harkány	1952	2438	2071	1997	60488	54316	46030	38208	15157	15861	13021	10378
Nagyatád	232			9	2985			3211	277			15

Forrás: KSH adatok alapján Flink Alexandra szerkesztése

A gyógyszállók férőhelyeinek száma országos szinten és a Dél-Dunántúlon is bővült. 2010-ben a Régió gyógyszállóiban több mint 14000 vendég töltött el több mint 41000 vendégéjszakát, ezek alapján az átlagos tartózkodási idő közel 3 nap (ami kicsit elmarad az elvárhatótól, tekintve hogy a gyógykezelések általában hosszabb időt vesznek igénybe). Ezzel szemben *a vendégek száma, a külföldi vendégek száma, a vendégéjszakák száma és a külföldi vendégéjszakák száma is csökkent a Régióban (187. táblázat).*

A vendégek száma mindkét városban csökkent 2007-hez képest. Harkányban a külföldi vendégek száma 2010-ben közel azonos volt, mint a 2007-es érték, viszont a külföldi vendégforgalom erőteljesen csökkent Nagyatádon. Az egyetlen mutató, ami Nagyatádon növekedést mutat, a vendégéjszakák száma volt, ugyanakkor ez Harkányban nagymértékben csökkent, csak úgy, mint a külföldi vendégéjszakák száma.

A dél-dunántúli gyógyszálló-vendégek 91,5%-a Harkányban szállt meg 2010-ben, míg a vendégéjszakák 92%-át szintén Harkányban töltötték el a vendégek. Ebből is látható Harkány kiemelkedő idegenforgalmi jelentősége, amely a forgalmat tekintve csak a folyamatos fejlesztések hiánya miatt maradt el a versenytársaitól pl. Hajdúszoboszlótól.

2.6.6. A vizsgálat néhány tapasztalata

A Dél-Dunántúl gyógyfürdő- és gyógyszálló-kapacitásának vizsgálata során levont néhány fontosabb általános érvényű tapasztalat:

1. Magyarországon a gyógyfürdők helyzetének pontos feltárását, ezzel együtt az erre alapozott fejlesztési lehetőségek megalkotását nagyban megnehezítik az adatok elérhetőségének nehézségei. Nemcsak, hogy az egyes gyógyfürdők vezetése gyakorta megtagadja az adatok kutatási célokra történő rendelkezésre bocsátását, de a Központi Statisztikai Hivatal adatállományából sem vonhatóak le az egyes fürdőkre vonatkozó egyedi, általános adatok. Létezik ugyan a kutatásunkban is szereplő 1054. számú jelentés a fürdők forgalmáról, azonban ezek összegyűjtése a KSH-nál nem teljeskörű, sőt, azokból nem derül ki az sem, hogy az aggregált megyei adatok mely fürdők adatait tartalmazzák és melyek maradtak ki az összesítésből. Ez értelmezhetlenné és egymással összehasonlíthatatlanná teszi a megyei és regionális szintű adatokat. Pedig az adatok nyilvántartása, elemzése és egymás közötti megosztása új lehetőségeket tárhatna fel a szegmensen belüli fejlesztési együttműködés számára is. Üdvözlendő lenne olyan, kissé kamaraszerű szervezet létrehozása, amely - a Pannon Termál Klaszterhez hasonlóan – koordinálja a fürdők közös marketingtevékenységét, képzéseket szervez, segít megtalálni az egyes fürdők számára az egyedi, specifikus fejlesztéseknek lehetőséget biztosító piaci réseket, azonban magába foglalja a Régió valamennyi gyógyfürdőjét. Ennek során a friss adatok folyamatos szolgáltatása az együttműködő fürdőknek saját, közös érdeke lenne. Hiányoznak a gyógy- és termálfürdő-kérdés szervezeti keretei terén az egységes besorolási kategóriák definíciói is (pl. gyógyfürdő és -szálló minősítés).

2. Ahhoz, hogy a dél-dunántúli gyógyfürdők valóban profitot tudjanak vonzani a térségbe, arra van szükség, hogy azokra minél több helyen, minél több minőségi szálláshely létesüljön, hiszen maga a gyógyfürdők fenntartása, üzemeltetése csak ritkán nyereséges. A minőségi, három-négycsillagos differenciált kiegészítő szolgáltatásokkal is rendelkező, a fürdők területéhez kapcsolódó szálláshelyek igényes, fizetőképes vendégkört lennének képesek vonzani a térségbe.

3. A tulajdonviszonyok és menedzsment szempontjából gyakorta problémát okoz az önkormányzati üzemeltetés, mely legtöbbször nélkülözi az innovatív és nyereségorientált menedzsment hozzáállást, aminek legfőbb okát a vállalkozási